

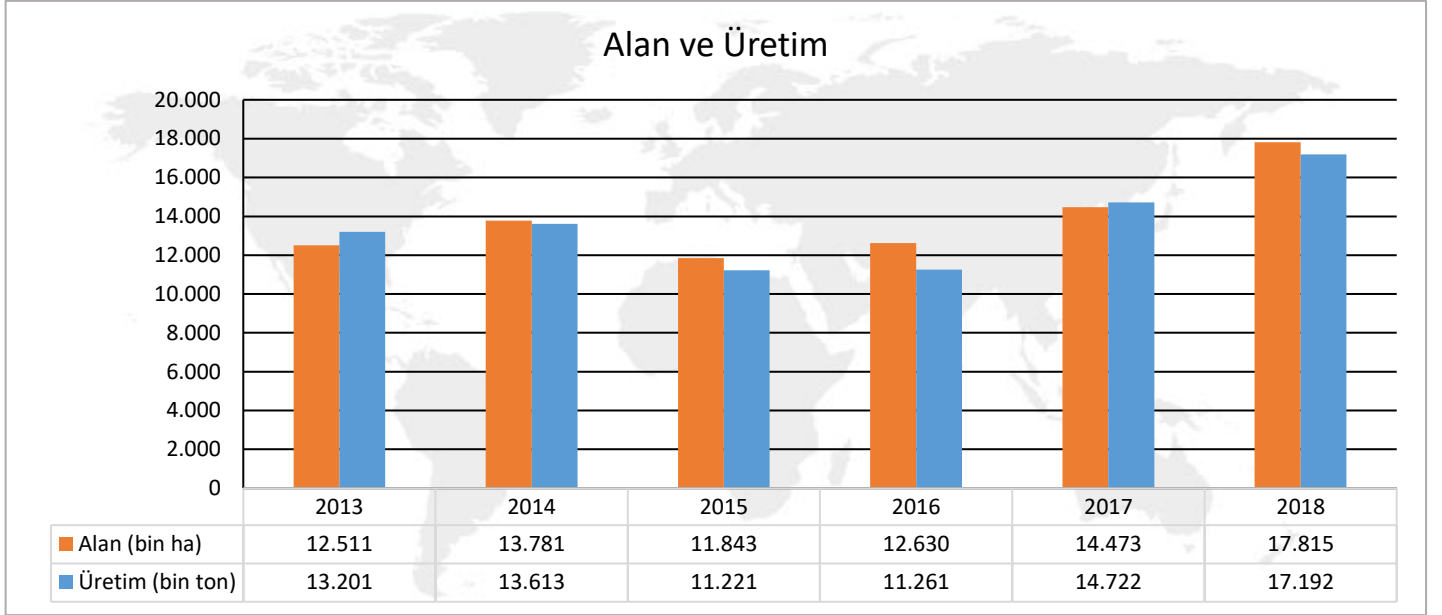

ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 12

KASIM 2020

DÜNYADA NOHUT

Kaynak: FAO

2018 yılı FAO verilerine göre dünyada 17,8 milyon ha alanda 17,2 milyon ton üretilen nohutta, 2017 yılı 102 kg/da olan dünya verim ortalaması, 2018 yılında 96 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

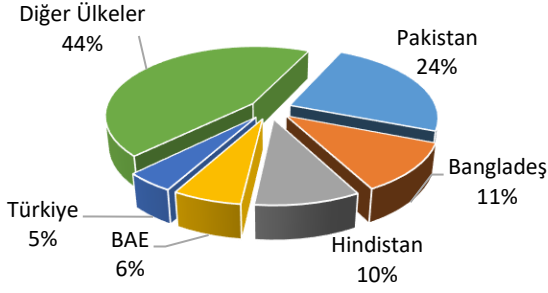
2018 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında alan olarak 5. sırada, üretim olarak 3. sırada yer alan Türkiye, verim sıralamasında ise 26. sıradadır.

Hindistan'da Ekim ayında devam eden yağışlar yazlık ekim ürünlerine ciddi zararlar vermiştir. Çiftçi örgütleri bu durum karşısında Hindistan Hükümeti'nden destek beklemektedir. Hindistan piyasalarında Ekim ayı itibarı ile nohut fiyatları yükselmeye başlamıştır. Kışlık ekim sezonu başlamış olup nohut ekim alanlarında azalma beklenmektedir.

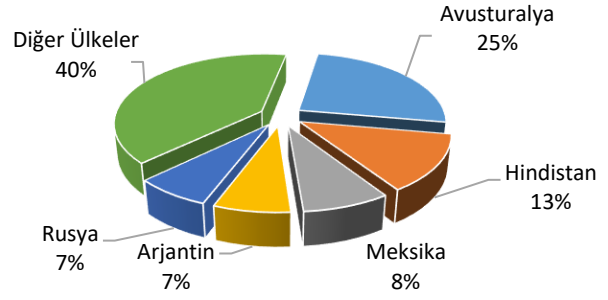
Kanada nohut ihracat hacmi Rusya'nın nohut ihracatından dolayı 2019/2020 sezonunda düşmüştür. Kanada'da geçen yıl yaşanan hastalık kaynaklı rekolte düşüşü bu yıl beklenmemekle birlikte kalibre probleminin devam edeceği öngörülmektedir.

Bununla birlikte Avustralya'da yeni bir ulusal nohut yetiştirme programı başlatılmıştır. 2,5 milyon dolarlık sera ve kontrollü çevre odası tesisi ile Avustralya'nın nohut yetiştiriciliğinde merkez olması beklenmektedir.

Nohut İthalatı (2018)

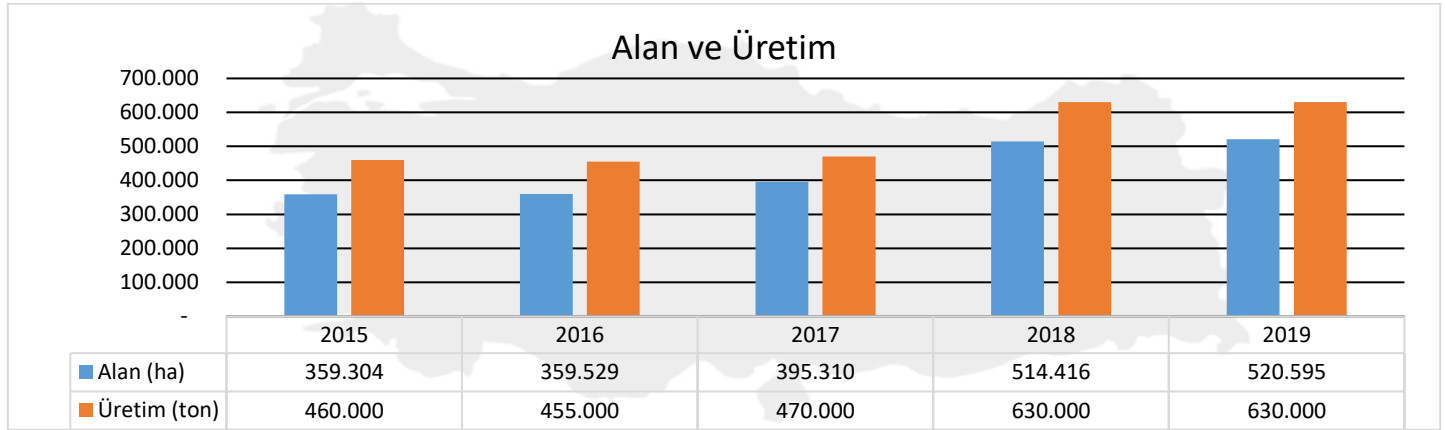
Nohut İhracatı (2018)

Kaynak: FAO

2018 yılı FAO verilerine göre dünya ithalat miktarı yaklaşık olarak 2,045 milyon tondur. İhracat miktarı ise 1,96 milyon tondur. Türkiye ise 2018 yılında dünya sıralamasında ithalatta 5. sırada iken ihracatta 103 ülke arasında 7. sırada yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE NOHUT

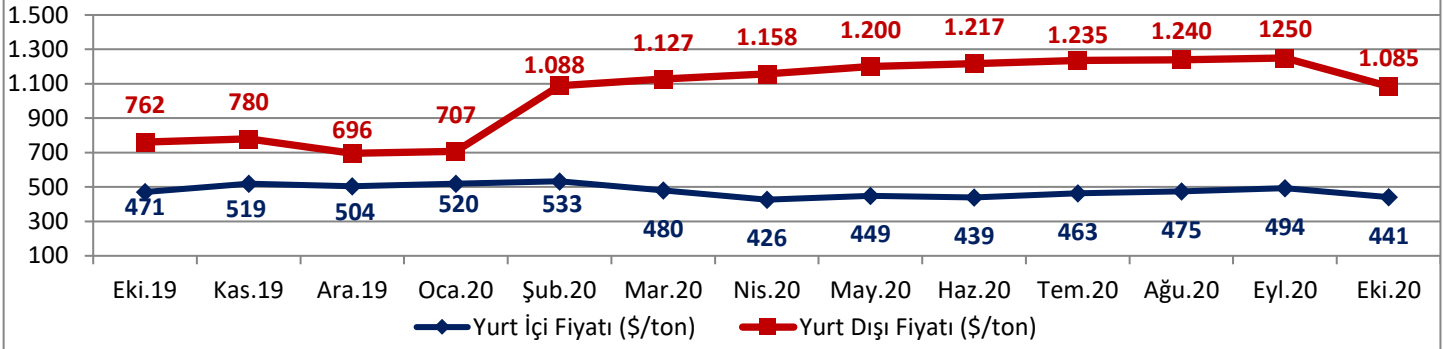
Kaynak: TÜİK

Ülkemizde uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Daraltılması (NAD) gibi başarılı projeler sayesinde nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. Ayrıca henüz istenilen düzeyde olmasa da verimde de artış söz konusudur. 2002 yılında **98 kg/da** olan verim, 2019 yılında **122 kg/da** olarak gerçekleşmiştir. TÜİK 2018/2019 pazarlama yılı verilerine göre Türkiye yıllık nohut tüketimi **465 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **5,7 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **%114**'tür.

Yaşanmakta olan pandemi diğer baklagillerde olduğu gibi nohutta da talep artışına neden olmuştur. Bununla birlikte **Türkiye nohut stokları ülkemizin ihtiyacını karşılayacak seviyenin üzerindedir**. TÜİK II. tahminine göre 2020 üretim sezonunda **630 bin ton** üretim beklenmektedir.

Ülkemiz yurt içi borsa fiyatları, yurt dışı fiyatlarının altında seyretmektedir. Nohut üretiminde kendi kendine yeter durumda olan Türkiye pandemi kaynaklı olarak yaşanan arz sorunlarından etkilenmemiştir.

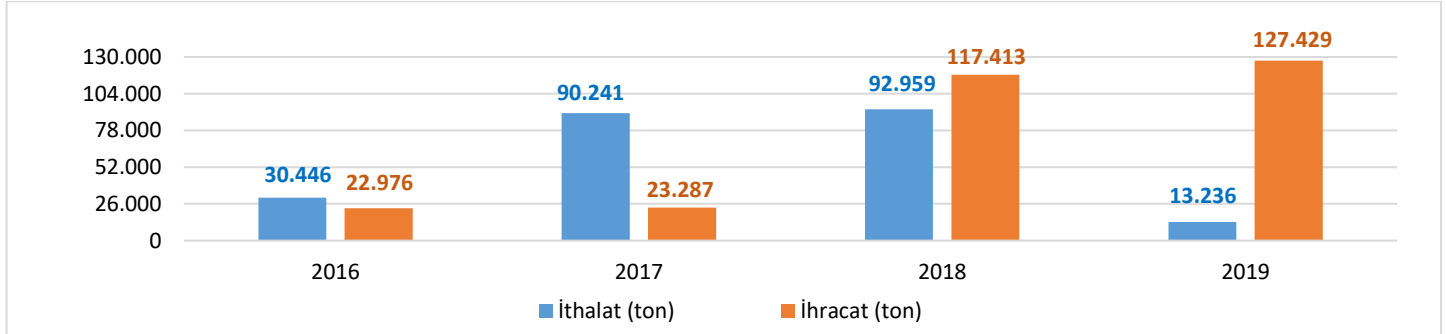
Yurt İçi ve Yurt Dışı Fiyatlar

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.
(Yurt dışı Şubat ayı itibarı ile Meksika 10 mm esas alınmıştır.)

Ekim ayı süresince yurt içi naturel nohut ortalama borsa fiyatları **4.107 TL/ton (441 \$/ton)** civarında seyretmiştir. Yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut **1.085 \$/ton**'dan işlem görmüştür. 11 Kasım 2020 tarihinde Mersin Ticaret Borsası'nda naturel nohutun fiyatı **4.350 TL/ton**'dur. (**540 \$/ton**) (11.11.2020 tarihinde \$ kuru: 8,05 TL)

DIŞ TİCARET

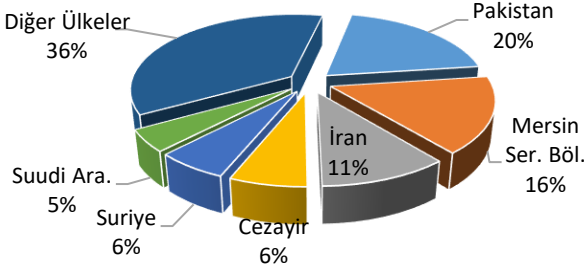
Kaynak: TÜİK, GTİP No: 71320000011, 71320000019

2019 yılı ithalat miktarı 13.236 ton ile 12,7 milyon dolar iken ihracat miktarı ise 127 bin ton ile 76,2 milyon dolara ulaşmıştır. 2019 yılının ilk dokuz aylık nohut ithalatı 9,5 bin ton, ihracatı 90 bin ton iken 2020 yılının ilk dokuz aylık döneminde ithalat 16 bin ton, ihracat 104 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı ilk dokuz aylık dönemde **ithalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 45 milyon dolar** olarak gerçekleşmiştir.

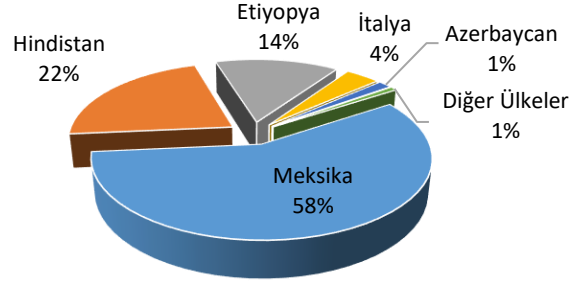
Leblebi olarak da dış ticarete konu olan nohutta 2019 yılında **11 bin ton** karşılığı **15,7 milyon dolarlık** ihracat gerçekleşmiştir. 2019 yılı ilk dokuz aylık süreçte leblebi ihracatı yaklaşık **7.450 ton karşılığı 10,8 milyon dolar** iken 2020 yılı ilk dokuz aylık süreçte leblebi ihracatı **8.669 ton karşılığı 11,8 milyondardır**. Tunus, Yunanistan, Almanya ve İspanya leblebi ihracatında önemli paya sahip ülkelerdir. Nohudun leblebi olarak ihracatı, ürüne katma değer kazandırıyor olması açısından da önem taşımaktadır. İlk dokuz aylık verilere göre **1 kg nohut ortalama olarak 0,56 dolar** karşılığı dış ticarete konu olurken **1 kg leblebi ortalama olarak 1,4 dolar** karşılığında dış ticarete konu olmaktadır.

Bakanlığımızca uygulanmakta olan politikalar sayesinde üretim artışı yaşadığımız nohudun leblebi ile birlikte ülkemiz dış ticaretine pozitif yönlü katkısı 2020 yılı ilk dokuz ayında **57 milyon dolar**a ulaşmıştır.

İhracatın Ülkelere Dağılımı

İthalatın Ülkelere Dağılımı

Kaynak: TÜİK 2019, GTİP No: 71320000011, 71320000019

Nohut ihracatında 2020 yılı ilk dokuz aylık dönemde %25 ile Pakistan, %7 ile Suriye ve İsrail, %6 ile İtalya ve Lübnan'ın ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

DEĞERLENDİRME

- TÜİK 2020 yılı II. tahminine göre üretimin **630 bin ton** olması beklenmektedir.
- Bakanlığımızca uygulanmakta olan proje ve politikalar sayesinde kendi kendine yeter ülke olmamız nedeni ile pandemi döneminde artan talebe bağlı olarak uluslararası piyasalarda yaşanan fiyat artışları yurt içi piyasalarda görülmemiştir.
- Nohutta **net ihracatçı olan ülkemizin** bu sezonda aynı potansiyelini koruyacağı öngörülmektedir.
- Protein içeriğinin yüksek olması nedeni ile tercih edilen ülkemiz nohudunun gelişmekte olan protein ekstraktı sektöründe değer kazanacağı ve uluslararası piyasada tercih nedeni olabileceği değerlendirilmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarım Havzaları Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 84 03

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr